

УДК 378:7.012(045)

DOI <https://doi.org/10.26661/2522-4360-2019-2-33-03>

МЕТОД ПРОЄКТІВ У ДИЗАЙН-ОСВІТІ (НА ПРИКЛАДІ СТВОРЕННЯ КОЛЕКЦІЇ ОДЯГУ СТУДЕНТАМИ ХОРТИЦЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ)

Дерев'янко Н. В., к. пед. н, доцент; Гостєва А. В., ст. викладач

Хортицька національна академія, м. Запоріжжя, Україна

nataliyader@gmail.com

Ключові слова:

дизайн-освіта, дизайн-проекування, метод проєктів, колекція одягу, етнодизайн, групове проєкування.

У статті розглянуто практичний аспект методу проєктів як педагогічної технології на прикладі створення колекції жіночого літнього одягу за мотивами творчості Марії Примаченко. Описано процес створення групового дизайнерського проєкту студентами Хортицької національної академії, розкрито етапи роботи над проєктом. Досліджено ефективність методу проєктів з позиції професійної освіти загалом та дизайн-освіти зокрема.

METHOD OF PROJECTS IN DESIGN-DEVELOPMENT (ON THE APPLICATION OF ESTABLISHED RINGS FOR CLOTHING BY STUDENTS OF THE KHORTYTSIA NATIONAL ACADEMY)

Derevyanko N. V., PhD in Pedagogy, Associate Professor

Gosteva A. V., Senior Lecturer

Public higher educational institution «Khortytsia national educational and rehabilitation academy» of Zaporizhzhia Regional Council, Zaporizhzhia, Ukraine

Key words:

design-education, design-design, project method, clothing collection, ethno-design, group design.

The article deals with the practical aspect of the method of projects as a pedagogical technology on the example of creating a collection of women's summer clothes based on the work of Maria Primachenko. The process of creating a group design project by students of Khortytsia National Academy is described, the stages of work on the project are revealed. The effectiveness of the project method from the point of view of vocational education in general and design education in particular is investigated. The article describes participation of students of different groups and specializations in creation of design project is investigated. It promotes the cognitive potential of future designers, the formation of a harmonious conscious personality, able to act individually and in a group, to solve problematic situations. It develops the creative component of future professional activity, namely: defining a life strategy and professional trajectory, forming a professional culture, knowing one's own profession as one of the basic positions of life activity.

Постановка проблеми

Зміни, що відбуваються в галузі ринкової економіки та науково-технічного розвитку українського суспільства, потребують від дизайн-освіти швидкого реагування на соціальне замовлення. Професійна освіта, вирішуючи запити соціального фахового замовлення, повинна дотримуватись трьох основних завдань: дидактичні завдання, що полягають у наданні студентам професійних знань, умінь і навичок, згідно з освітньо-професійною програмою; виховні завдання, спрямовані на формування й розвиток гармонійної свідомої самостійної особистості, а саме: розвиток емоційних, волевих, моральних якостей, активізацію мислєдєяльності, актуалізацію ціннісних орієнтацій; розвивальні завдання, які визначають формування творчої особистості майбутнього дизайнера як суб'єкта життя, сприяння у визначенні життєвої стратегії та професійної траєкторії, формування професійної культури, пізнання власної професії як однієї з базових позицій життєдєяльності [2].

Аналіз останніх досліджень і публікацій

Найбільш дієвою педагогічною технологією, що сприяє не стільки передачі студентам знань, умінь і навичок, скільки допомагає їм здобувати ці знання самостійно й використовувати їх для вирішення нових пізнавальних і практичних задач; розвитку в студентів комунікативних навичок, умінь працювати в групах, виконанню різних соціальних ролей (лідера, виконавця, посередника й ін.), подоланню конфліктних ситуацій; формуванню широких особистісних контактів, знайомству з різними культурами, поглядами на одну проблему та реалізує особистісно орієнтований підхід в освіті, на нашу думку, є метод проєктів.

Технологія проєктної діяльності представлена в дослідженнях закордонних науковців П. Грехема, Л. Елтона, П. Мітчелла, К. Річмонда, Р. Томаса, Д. Фінн, метод проєктів розкрили у своїх працях Дж. Дьюї, В. Кілпатрик, Д. Фінн, І. С. Сергєєв, І. М. Соловйов, Н. Ю. Пахомова, М. Б. Романовська.

Метод проєктів – освітня технологія, в основі якої лежить ідея спрямованості на результат, який

отримано шляхом вирішення конкретної практичної проблеми. Важливим є те, що цей результат можна отримати в реальності, провести апробацію, осмислити. З метою отримання найкращого результату в студента необхідно сформувати вміння самостійно мислити, знаходити й вирішувати проблему, синтезуючи знання з різних галузей, прогнозувати результати й можливі наслідки різних варіантів розв'язання проблеми, установлювати причинно-наслідкові зв'язки. Метод проектів передбачає групову діяльність, вирішення проблеми відбувається спільними зусиллями, отже, формуються навички толерантності та взаємоповаги [3].

Мета – розкрити сутність методу проектів як педагогічної технології в освітньому процесі професійної підготовки майбутніх дизайнерів на прикладі студентського проекту молодіжної колекції одягу.

Виклад основного матеріалу

Наше дослідження має презентаційний характер: у Хортицькій національній академії наявний певний досвід упровадження нових освітніх технологій, а саме – метод проектів, що підкреслює освітні зміни в національному масштабі загалом та перманентні зміни в дизайн-освіті, які відбуваються в контексті загальноосвітніх трансформацій, зумовлених суттєвим розширенням можливостей і потреб в особистісному розвитку студента, зокрема.

Темою проекту було обрано колекцію одягу. Передбачалося задіяти студентів різних освітньо-професійних програм, різних груп і курсів спеціальності 022 «Дизайн». Викладачі – керівники студентських робочих груп, також були різні, що ще раз ускладнювало роботу в групі, однак, з іншого боку, сприяло гуманізації проектною діяльністю та зміні педагогічної траєкторії з декларативної на траєкторію співпраці рівних суб'єктів освітнього процесу.

Перед студентською групою стояло непросте завдання вибору теми колекції, яка була б актуальною та своєчасною, відповідала освітньо-виховним завданням навчального процесу та сприяла формуванню етнічної свідомості та самосвідомості студентів, їхніх національних почуттів. Творчість народної художниці Марії Примаченко надихнула на вибір теми й концепції колекції одягу.

Проблема етнічної та національної ідентичності є дуже актуальною в спільноті дизайнерів: майбутні дизайнери почувають себе космополітичними, нівелюють свою приналежність до українського суспільства, найчастіше обирають глобалізаційні теми проектів, позбавлені національної своєрідності. Проте принцип етнічної приналежності є найбільш чітким вираженням почуття групової ідентичності, людина від народження належить до етнічної групи, з неї не можна виключити, її не треба заслужувати, однак необхідно навчити студента цінувати етнічні

надбання та національні цінності та гідно й гармонійно їх застосовувати у власній професійній діяльності. Отже, присвята колекції одягу Марії Примаченко є актуальною та аргументованою.

У колекції Запорізького обласного художнього музею є близько 200 робіт народної художниці. Роботу над проектом розпочато саме з вивчення та дослідження зооморфних мотивів в її творчості. За домовленістю з керівництвом музею студенти отримали доступ до архіву музею, де мали змогу дослідити й вивчити особливості стилістики М. Примаченко. Можливість побачити «наживо» роботи художниці та зробити копії робіт допомогло студентам зробити синтез особливостей колористичної гами, стилістичних орнаментальних мотивів і технічних аспектів виконання. Робота в музеї проводилась за участю всіх студентів проектною групи.

Наступним кроком було вирішено розділити роботу на групи. Студентами ОПП «Дизайн одягу» розроблено ескізні пошуки зі стилістики одягу, студентами «Графічного дизайну» виконано декоративно-графічне наповнення колекції.

Майбутні дизайнери одягу, урахувавши новітні тенденції використання народних мотивів у сучасному одязі, визначили спільний для всіх вектор моделювання, де основну роль відіграє образне рішення моделі. Кожен з учасників проектною групи отримав завдання з розробки образу та адаптації джерел творчості з урахуванням існуючих сезонних тенденцій і трендів моди. Студенти визначили свою роль у рішенні реального проектного завдання та почали формування індивідуальних пропозицій художнього та конструктивного рішення моделей колекції.

Після обговорення творчих ескізів у групі було визначено асортимент та проектну форму моделей колекції. Вона складається з шести моделей легкого жіночого одягу прямої або трапецієподібної форми. Стиль колекції – фольклорний. Створення колекції фольклорного стилю завжди привертає увагу глядачів яскравістю та оригінальністю. Моделі розроблені з динамічною композицією, побудованою за принципом контрасту частин форми, фактури, кольорового ладу. У колекції використана тканина «поплін» двох контрастних кольорів, які сприятимуть композиційному різноманіттю. Сполучаючи тканину основного та додаткового кольорів у різних пропорціях кожної моделі, колекція набуває гармонійного вигляду.

Для розробки декоративної структури кожної моделі необхідно було передати характерне для робіт М. Примаченко поетичне сприйняття природи, яке повною мірою знайшло відображення в мальовничості, візерунчастості, насиченій декоративності її робіт. Важливим стало визначення місця для декорування моделей та узгодженість пропорцій частин костюма, зображень на аплікації.

Рис. 1. Образ лисиці в стилі М. Примаченко

Перед дизайнерами-графіками стояло завдання виконання графічного елемента одягу, що передавав би дух народного мистецтва та міфостилістику Марії Примаченко (рис. 1). Дослідивши роботи художниці, студентами було обрано зооморфні мотиви, які найбільш яскраво передавали самотність творчості народної мисткині. Були визначені маркери стилістики М. Примаченко, за допомогою яких методом стилізації були виконані анімалістичні образи. Для цього студенти виконували реалістичні замальовки тварин. Були обрані тварини не тільки української фауни, однак й екзотичні тварини світу,

такої «хоробрості» студенти набули в процесі копіювання робіт М. Примаченко, яка мала сміливість малювати невідомих їй тварин та вигадувати нові, існуючі лише в її уяві. Використовуючи стайлінг, як прийом стилізації, що наслідує ознаки певного стилю, група студентів-графіків змогла не копіювати стиль М. Примаченко, а створити унікальні сучасні ілюстрації, які стали засобом перенесення суті народної творчості та пов'язаних із нею знакових постатей в сучасний художній контекст колекції одягу.

Рис. 2. Анімалістичні зображення перенесені на тканину

Після знаходження анімалістичних образів зображення були перенесені на тканину. Ці графічні зооморфні елементи стали родзинками кожного костюма на частинах одягу, виконані в художній техніці «вільного розпису» та зафіксовані методом аплікації (рис. 2). Розпис тканин виконано ручним способом акриловими фарбами, що сприяє більш високому ступеню емоційного впливу на глядача. Поєднання фактури та структури тканини з ручним розписом надало моделям унікальності, дуже цінної в епоху масового виробництва, та позначило художній образ колекції.

Із завданням демонстрації колекції одягу вдало впоралася творча група студентів театру-лабораторії «Гвенделін» кафедри дизайну Хортицької національної академії. Покази колекції відбувалися під час урочистих заходів академії та в процесі

проведення Дня відкритих дверей, Форуму-освіти та ін. Проте учасники театру-лабораторії вирішили відійти від класичної презентації одягу як «презентації нової колекції одягу на рухомих тілах для аудиторії» та розробили концепцію модного показу у форматі театру. Показ колекції за мотивами М. Примаченко в традиційному форматі не давав змоги розкрити змістовність самого одягу та дизайн-концепцію всієї колекції. Виникла необхідність декорацій, спеціальних елементів, що впливали би на уяву глядача під час сприйняття самої колекції [5].

Саме тому перший показ колекції жіночого одягу було представлено в Запорізькому обласному художньому музеї в рамках мистецького проєкту «Неосяжний світ Марії Примаченко». Презентація колекції у форматі вистави дала змогу розкрити межі взаємодії художнього та дизайнерського, естетичного

та соціального, індивідуального та групового. Конструювання простору в модному показі підкреслило репрезентацію концептуальних ідей студентів-дизайнерів в декораціях, діях моделей та інших елементах показу. Особливістю модного

показу стало інсценування фантасмагоричного світу М. Примаченко та його адаптації до вимог сучасного моделювання одягу. Фольклорність колекції стала елементом, який трансформує традиційне, робить його перебільшеним, розширює простір моди.

Рис. 3. Фотосесія в стінах художнього музею

Студенти ОПП «Медіадизайн» після вистави-дефіле провели фотосесію колекції літнього жіночого одягу за мотивами творчості Марії Примаченко у виставкових залах художнього музею (рис. 3). Це стало завершальним етапом проекту, що дало змогу зафіксувати колекцію в часі й просторі. Отримані фотоматеріали опрацюватимуть графічні дизайнери та оформлюватимуть у вигляді каталогу спеціальності «Дизайн одягу». Така циклічність проекту є показовою в методі проектів. Є ідея, розвиток, практичний результат, який знову повертає до ідеї.

У форматі методу проектів найкращим чином реалізуються групові форми роботи, а саме – колективні дизайнерські проекти, осмислюється

індивідуальна навчальна траєкторія кожного учасника проекту, підвищується професійна зацікавленість та персональна мотивація.

Висновки та перспективи дослідження

Участь студентів різних груп і спеціалізацій у створенні дизайн-проекту сприяє набуттю когнітивного потенціалу майбутніх дизайнерів, формуванню гармонійної свідомої особистості, здатної діяти індивідуально та в групі, вирішувати проблемні ситуації; розвитку творчої складової майбутньої професійної діяльності, а саме: визначення життєвої стратегії й професійної траєкторії, формування професійної культури, пізнання власної професії як однієї з базових позицій життєдіяльності.

Література

1. Гурдіна В.В. Сучасні методи проектування в дизайні одягу та їх особливості. *Вісник ХДАДМ*. 2009. № 4. С. 39-44
2. Педагогічні технології у неперервній професійній освіті. Неперервна професійна освіта: філософія, педагогічні парадигми, прогноз: монографія / В.П. Андрущенко та ін., за ред. В.Г. Кременя. Київ: Наук. думка, 2003. 853 с.
3. Олексюк О.Є. Теоретичні основи методу проектів як педагогічної технології. *Наукові праці: науково-методичний журнал. Педагогічні науки*. Миколаїв: МДГУ ім. П. Могили, 2004. Т. 36. Вип. 23. С. 51-55.
4. Освітні технології: навч.-метод. посіб. / О. М. Пехота та ін.; за заг. ред. О. М. Пехоти. Київ: А.С.К. 2001. 256 с.
5. Скалацька О. В. Соціальна театральність у просторі моди: філософський аналіз. *Актуальні проблеми філософії та соціології*. 2015. Вип. 8. С.119-122